

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора

Лазуренко Вікторії Валентинівни

на дисертаційну роботу Дудченко Варвари Максимівни «Обґрунтування комбінованих симультанних операцій у гінекології та тактики ведення», представлену до захисту в спеціалізовану вчену раду Полтавського державного медичного університету для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Актуальність теми. Дисертаційне дослідження Дудченко Варвари Максимівни присвячене надзвичайно актуальній проблемі сучасної гінекології – симультанному хірургічному лікуванню поєднаної гінекологічної патології. Проблема генітального пролапсу, зокрема його хірургічного лікування, залишається в центрі уваги науковців і клініцистів усього світу через високу поширеність, складний, до кінця не з'ясований етіопатогенез, схильність до невинного прогресування в період менопаузи, а також значний негативний вплив на сечостатеву жіночу систему, загальну якість життя та психосоціальну адаптацію пацієнок. Генітальний пролапс у поєднанні з захворюваннями репродуктивної системи є не лише естетичним дефектом, а й причиною серйозних функціональних розладів, що впливають на роботу сечовидільної та статеві систем і можуть призводити до розвитку генітоуринарного синдрому. Пошук нових, доступних та ефективних методів лікування є пріоритетним у практиці лікаря акушера-гінеколога.

Актуальність цієї роботи підсилюється її системним, міждисциплінарним підходом, що виходить за межі традиційного, дещо спрощеного розгляду хірургічного лікування генітального пролапсу в поєднанні з захворюваннями репродуктивної системи. Заслуговує на увагу визначення гормонального насичення слизової піхви з акцентом на розвиток і прогресування генітоуринарного синдрому з послідуючою корекцією мікробіому піхви. Із прогресуванням ступеню генітального пролапсу збільшується частота атрофії

слизової піхви, що в свою чергу може призводити до приєднання таких скарг як хронічні рецидивуючі захворювання сечовидільної системи, стресове нетримання сечі, диспареунія, сухість та свербіж у ділянці статевих органів. Таке дослідження є вкрай своєчасним, адже дозволяє прискорити загоєння куksi піхви та мінімізувати післяопераційні ускладнення.

Поєднання декількох оперативних лікувань різних захворювань жіночої статевої системи в одне хірургічне втручання може відкрити принципово нові можливості для лікування пацієнок із генітальним пролапсом та доброякісними захворюваннями репродуктивної системи. Такий підхід дозволить мінімізувати наслідки оперативних втручань та навантаження на пацієнта, персонал та економічну складову системи охорони здоров'я України. Розробка комбінованого підходу до обстеження та лікування генітального пролапсу є перспективним напрямком, здатним суттєво покращити дану проблему та загальний стан здоров'я жіночого населення України, особливо менопаузального віку. Створення чітких, простих та доступних для лікарів акушерів-гінекологів алгоритмів обстеження та лікування стає інструментом не лише медичного, а й соціального значення, підвищуючи рівень медичної грамотності.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, темами, планами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Полтавського державного медичного університету в рамках прикладної НДР (№ держреєстрації 0117U005253) «Патогенетична роль ендотеліальної дисфункції та генетичні особливості при патології під час вагітності та гінекологічних захворюваннях». Це підтверджує, що тематика дисертації є не лише особистою ініціативою автора, а й невід'ємною частиною стратегічного наукового напрямку установи, спрямованого на вирішення актуальних проблем охорони здоров'я. Така інтеграція свідчить про відповідність роботи пріоритетним напрямкам медичної науки в Україні та гарантує, що отримані результати будуть розглянуті та потенційно впроваджені в широкому науковому та клінічному контексті.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність. Обґрунтованість наукових положень дисертації

базується на аналізі даних клінічних та інструментальних досліджень, проведених на достатньому клінічному та статистично значущому матеріалі. Багатоетапний дизайн дослідження є його сильною стороною, оскільки дозволяє перейти від загальної характеристики пацієток (перший етап, n=103) до глибокого інструментального аналізу (другий етап) та виявлення тонких відмінностей у післяопераційному періоді між групами (третій етап). Такий підхід дозволив авторці не лише констатувати наявність проблеми, але й заглибитися у вивчення її механізмів. На першому етапі, завдяки достатній вибірці, авторці вдалося отримати надійні дані про фактори ризику розвитку генітального пролапсу в обстежуваних жінок (кількість пологів $2,5 \pm 1,5$; важка фізична праця в анамнезі від 45% до 68% та наявність захворювань, що підвищують внутрішньочеревний тиск від 14% до 25%). Ці результати є клінічним сигналом для практикуючих акушерів-гінекологів у діагностиці генітального пролапсу.

Наступним етапом було порівняння до- та післяопераційних результатів лабораторних обстежень, де здобувачка застосовувала бактеріоскопічні, цитологічні, ендоскопічні, гістологічні, ультразвукові, статистичні та анкетні методи дослідження. Це демонструє здатність авторки до переходу від якісної констатації фактів до кількісного аналізу отриманих результатів. Висновки дисертації логічно та послідовно випливають із проведеного аналізу та є добре аргументованими.

Наукова цінність та практична значущість роботи. Наукова новизна роботи полягає в комплексному підході до вивчення коморбідності патологій жіночої репродуктивної системи та їх симультанного оптимального хірургічного лікування. Якщо раніше кожну нозологію лікували окремим хірургічним втручанням, то дана робота переводить дискусію в площину практичної медицини, надаючи конкретні результати запропонованих симультанних операцій.

Вагомим практичним результатом є розроблення та обґрунтування чіткого алгоритму вибору оптимального знеболення та методу хірургічного лікування хворих на генітальний пролапс у комбінації з екстрагенітальною патологією та

захворюваннями репродуктивної системи для лікарів акушерів-гінекологів. Практичне значення дисертації полягає в тому, що запропоновані рекомендації щодо підбору оптимального методу хірургічного лікування можуть суттєво покращити його результати та якість життя пацієнток. Це особливо актуально для України, де кількість жінок із поєднаною гінекологічною патологією сягає до 30%. Запропонований підхід дозволяє мінімізувати кількість післяопераційних ускладнень та рецидивів генітального пролапсу, що є одним із основних показників ефективності проведеного лікування.

Призначення в післяопераційному періоді місцевих промєстринвмісних лікарських засобів по 10мг протягом місяця дозволяє уникнути або значно мінімізувати прояви генітоуринарного синдрому. Таким чином, робота має не лише медичне, а й важливе соціально-економічне значення. Впровадження результатів у клінічну практику та навчальний процес підтверджує актуальність дисертаційної роботи.

Оцінка змісту дисертації, зауваження щодо змісту та оформлення роботи. Дисертація Дудченко Варвари Максимівни має логічну структуру, матеріал викладено послідовно та науковою мовою.

Розділ 1 «Огляд літератури» надає всебічний та глибокий аналіз проблеми. Авторка детально розглядає історичні аспекти хірургічного та консервативного лікування, починаючи від примітивних методів і до хірургії сьогодення. Розглянуто методи діагностики генітального пролапсу. Аналіз факторів розвитку додатково підкреслює залежність гормональної насиченості тканин, що свідчить про широту наукового пошуку дисертантки. Огляд літературних джерел існуючих видів хірургічного втручання виконано якісно, що дозволяє оцінити місце власного дослідження в контексті світової науки та визначити невирішені питання.

Розділ 2 «Матеріали та методи дослідження» всебічно описує методологічну базу роботи. Вибір методів обстеження є адекватним та сучасним. Застосування стандартизованих клінічних тестів (опитувальник SF-36) та лабораторно-інструментальних методів є абсолютно виправданим і дозволяє отримати об'єктивні дані для вирішення поставлених задач. Дисертанткою

використовується широкий спектр сучасних клінічних та лабораторних обстежень, що свідчить про високий рівень перед- та післяопераційної оцінки обстежуваних жінок.

Розділ 3 «Клінічна характеристика пацієток із генітальним пролапсом, яким було виконано хірургічне втручання» є важливим, адже аналіз отриманих даних підтверджує наявність основних факторів ризику генітального пролапсу в обстежуваних жінок, на що в подальшому треба звернути особливу увагу з метою профілактики повторних випадків даного захворювання. Також можна проаналізувати наслідки різних ступенів генітального пролапсу та спланувати алгоритм дій при виборі того чи іншого методу хірургічного лікування.

Розділ 4 «Аналіз клініко-лабораторних обстежень пацієток у післяопераційному періоді» поглиблює розуміння результатів раннього та пізнього післяопераційного періоду. Окрема увага відведена гормональній кольпоцитогамі з метою вирішення питання застосування місцевих гормонвмісних препаратів у післяопераційному періоді. Авторкою визначений гормональний вплив на формування рубця кукси піхви, покращення стану слизової піхви загалом (зменшення кількості мазків атрофічного типу) і зменшення проявів генітоуринарного синдрому.

Розділ 5 «Оцінка динаміки якості життя» вказує на роль різноманітних хірургічних втручань на якість життя жінок, їх фізичний та психологічний стан, можливість повернутись до звичного стилю життя та виконувати роботу, інтегруватись у суспільство. Висновок про достовірне покращення якості життя в групі після лапароскопічної тотальної гістеректомії з додатками в комбінації з білатеральною фіксацією кукси піхви є клінічно важливим.

Розділ 6 «Узагальнення отриманих результатів» логічно завершує роботу, пропонуючи практично орієнтований міждисциплінарний алгоритм. Важливість вибору методу хірургічного лікування також залежить від висновків суміжних спеціалістів, проте потребує розроблення механізмів впровадження.

У розділі аналізу та узагальнення результатів дослідження дисертанткою чітко проаналізовані отримані дані та обговорені на сучасному

науковому рівні з посиланням на достатню кількість вітчизняних та закордонних літературних джерел. Звертає увагу високий рівень теоретичних обґрунтувань власних думок і стверджень дисертанта.

Висновки і практичні рекомендації дисертації органічно впливають з матеріалів наукового дослідження та адекватно відображають його результати, є цілком логічними, науково обґрунтованими та носять чітко виражений інформативний характер, мають значну практичну значущість для сучасної медицини. Дисертація добре ілюстрована, оформлена згідно з вимогами.

Запитання до автора:

1. Чому для корекції проявів уrogenітального синдрому Ви використовували саме проместринвмісні препарати?

2. Чи були наявні переваги при застосуванні малоінвазивних методів, чи вагінальна гістеректомія залишається золотим стандартом у хірургії генітального пролапсу?

Зауваження: 1. Розроблений алгоритм безумовно потребує апробації для визначення слабких місць та подальшої оптимізації спостереження, діагностики та лікування. 2. Опитувальник SF-36 є достатньо інформативним для загальної оцінки, однак однакові бали в різних пацієнок можуть відображати різне суб'єктивне сприйняття якості життя. Тому було б доцільно доповнити його специфічними для конкретних захворювань анкетами.

Наведені вище запитання та зауваження не є принциповими та не зменшують науково-практичну значимість роботи.

Висновок.

Дисертаційна робота виконана на сучасному методологічному рівні і за актуальністю теми, обсягом виконаного дослідження та отриманих результатів, достовірністю висновків та положень, науковою новизною, науково-практичним та теоретичним значенням цілком відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502 щодо здобуття ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від

12.01.2017 №40, а її авторка Дудченко Варвара Максимівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Завідувачка кафедри акушерства та гінекології №2

Харківського національного

медичного університету,

доктор медичних наук, професор

Вікторія ЛАЗУРЕНКО